

27. svibnja 2022.

broj 175

KU ZI S!

LIST ZA MLADEŽ

4

TEMA

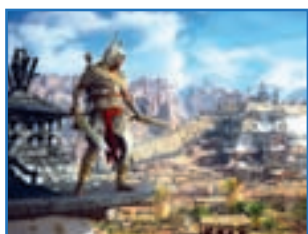
MATURANTI POLITEHNIČKE ŠKOLE

14

TEMA

MLADI I IZBORI

19

IGRICA

ASSASSIN'S CREED ORIGINS

20

GLAZBA

MAR

FOTO MJESECA

HKC »Bunjevačko
kolo« u »Noći muzeja«

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika: Ladislav Suknović

Urednik izdanja: Davor Bašić Palković

Zamjenica urednika: Kristina Ivković Ivandekić

Suradnici: Klara Dulić Ševčić, Andrea I. Darabašić, Ivan Benčik, Dejan Prčić

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,
Jelena Ademi

Fotografije: Ana Francišković, Pixabay

E-mail: kuzis07@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Rotografika d. o. o., Subotica

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog
tajništva za kulturu, javno informiranje
i odnose s vjerskim zajednicama

Joining a chat: Životne prekretnice

Lijepo vrijeme donosi brojna nova događanja, posebno za mlade i posebno u Novom Sadu, ali i u Subotici. Više o tome možete doznati u rubrici *najave*, dok se rubrika *moda* šareni više nego bilo koje ljetne sezone. Od glavnih događaja za svibanj ističemo ljeto koje je stiglo sredinom mjeseca, **Konstraktu** koja je na Eurosongu osvojila peto mjesto, prijavu za novih 100 eura za mlade i izazove koje sada imaju svi učenici koji završavaju školsku godinu, ali posebno oni koji pored toga i polažu prijemni ispit, upisuju srednju školu ili tragaju za prvim zaposlenjem. U ovom broju posvetili smo se u najvećoj mjeri upravo tim učenicima, njihovim planovima, kao i sumiranjem srednjoškolskih dana.

Svi smo djelimično svjesni da je ovo za mnoge od vas dramatični period, pun silnih obveza, odgovornosti, stresa i strepnji, ali poučena vlastitim, kao i iskustvima mnogih drugih, željela bih vam skrenuti pažnju i reći da i u ovom vrtoglavnom vremenu pripreme i završetka škole zastanete i istinski promislite kako ste nekada davno zamišljali taj trenutak i da ga onda pritom stvarno i realizirate i proživite. Mnogima se često događa da se poslije nečega o čemu su sanjali, maštali, planirali godinama i mjesecima osjećaju prazno ili razočarano, puni osjećaja »kao da se ništa nije ni dogodilo« i kajanja jer se u pretjeranoj žurbi, brizi, očekivanjima nisu uspjeli opustiti i zaista proživjeti taj trenutak. Vjerujem da godinama zamišljate vaš odabir srednje škole, fakulteta ili radnog mjesta, maturanu večer, kako provod tako i sredi vanje za isto, posljednje dane u srednjoj ili osnovnoj školi, ispraćaj... a vjerujem i da ovih dana samo ponavljate kako želite da se što prije sve završi, potaknuti strahom oko brojnih obveza i odgovornosti. A trebalo bi samo stati i proživjeti trenutak. Iako je ova fraza pomalo isforsirana – jednostavno je ispravna. Zato uživajte još ovih samooooo nekoliko dana, zagrlite jače svoje drugare iz klupe i odjela, napišite lijepu porukicu/pismo najdražima iliti stavite story, zahvalite se omiljenim profesorima, osjetite se posebno jer ste bili dio nečega lijepog godinama i pjevajte, smijte se, plešite. A onda u nove radne pobjede i izazove!

Ostalim čitateljima želimo radost, jer stiglo je lijepo vreme pa svi imamo jedan izgovor manje za loše raspoloženje ili lijene dane. Ipak, ako padne kiša tu je uvijek fraza »Nešto mi takav dan k'o ovo vrijeme«. I to je u redu. Mada, valjda neće biti puno kiše...

Vrijedni i zahvalni učenici

4

Dva odjela GFT 4/8 i GI 4/4, koja su svoje četverogodišnje obrazovanje u Politehničkoj školi u Subotici pohađala na hrvatskom nastavnom jeziku, završavaju svoje srednjoškolske dane zahvalni profesorima, puni uspomena s putovanja i spremni za radno angažiranje ili usavršavanje.

Odjel GFT 4/8 broji 24 učenika, od kojih je polovica odeljenja na smjeru tehničar tiska, a druga polovica na smjeru tehničar grafičke dorade. Razrednica GFT 4/8 odjela **Branka Jovičić** navodi kako dio učenika želi nastaviti školovanje, a kako se drugi dio želi odmah po završetku škole zaposliti, dok ima i onih koji još uvijek nisu sigurni što žele raditi po okončanju obrazovanja. Ona ističe kako će maturalna večer Politehničke škole biti održana, sada već tradicionalno, u restoranu *Spartak*, 16. lipnja, a maturalni tablo GFT 4/8 odjela izložen je u izlogu Narodnog kazališta.

Prijateljstva i avanture

Učenica GFT 4/8 odjela **Nikolina Budimir** kaže da je sasvim zadovoljna srednjoškolskim školovanjem te dodaje kako je bilo mnogo izazova kroz koje je

prošla, a koji su za nju predstavljali avanture.

»Srednjoškolske dane ću pamtit po dobrim drugaricama koje sam stekla. Osim drugarica, pamtim i neke od profesora, ali željela bih izdvojiti dva profesora koja su mi uljepšala ove četiri godine. Oba profesora su profesori hrvatskog jezika: **Sanjin Ivašić** i **Monika Ivanović**. Ne bih ništa mijenjala, jer da nije bilo određenih događaja – možda se ne bih zbližila s osobama koje mi sada znače. Poslije srednje škole planiram upisati Visoku strukovnu školu za čiji prijemni ispit je potrebno dobro znanje materinjeg jezika i opća kultura. Pitanja su drugačija svake godine, ali nisu teška«, opisuje Nikolina i otkriva kako se dvoumi između smjera odgojitelja i nutricioniste.

Osigurano radno mjesto

Marija Daraboš je također učenica GFT 4/8 odjela, smjer za tehničara grafičke dorade. Ona navodi kako će najviše pamtit odlazak na maturalnu ekskurziju u Mostar i Sarajevo gdje su se, kako kaže, divno proveli i posjetili razna mjesta od kojih izdvaja Gimnaziju u Mostaru, Međugorje, vrelo Bune.

»Veoma sam zadovoljna srednjoškolskim školovanjem, jer sam imala divne profesore koji su se svim snagama trudili naučiti nas gradivu, prenijeti nam svoje znanje i od nas napraviti velike ljude koji će jednog dana biti uspješni. U najvećoj mjeri sam zahvalna profesorima stručnog predmeta koji su davali maksimum kako bi nas naučili poslu koji ćemo

uspjela bez profesora i zaposlenih u *Rotografici* koji su me motivirali znanjem i vještinama te usmjerili da idem naprijed jer sam ovaj smjer oduvijek željela, kao i da radim u struci«, kaže Marija.

Sedam vrijednih momaka

Odjel GI 4/4 obrazovnog profila izvođač instalaterskih i završnih građevinskih radova broji sedam vrijednih momaka koji su spremni da se nakon završene srednje škole zaposle. Njihova razrednica **Verica Nin-ković** ističe kako su se učenici osposobili za majstorska zanimanja (ličilac, keramičar, podopolagač). Kao kruna njihovog četverogodišnjeg rada i učenja bilo je osvojeno drugo mjesto na republičkom natjecanju iz područja geodezije i građevinarstva u Novom Pazaru u kategoriji dekoratera zidnih površina i keramičara.

Drugo mjesto u kategoriji dekoratera zidnih površina s drugom je osvojio **Dario Magda**.

»Natjecanje je prošlo odlično, učenici Politehničke škole su svojoj školi, kao i Gradu Subotici donijeli sedam medalja tako da se itekako imamo čime ponositi. Što se tiče mojih srednjoškolskih dana, zadovoljan sam kako nastavom tako i praksom tijekom koje smo uvijek nastojali biti što bolji i naučiti što više. Ipak, srednjoškolske dane ću najviše pamtiti po društvu i po našim putovanjima. Usprkos epidemiološkoj situaciji, uspjeli smo otići na matursku ekskurziju u Sarajevo i Mostar, kao i na natjecanje u Novi Pazar. Uvjeran sam da će mi, kada se sve završi, nedostajati druženje, a nadam se da ćemo se i u budućnosti uspjeti okupiti. Kada su u pitanju poslovni planovi za budućnost, zaposlit ću se u ličilačkoj tvrtki u kojoj sam radio praksu i tamo ću nastaviti raditi posao koji volim«, ističe Dario.

Tablo GI 4/4 odjela postavljen u mesnici *Juhor* u Strossmayerovoj ulici.

K. Ivković Ivandekić

jednog dana obavljati. Od druge godine školovanja sam krenula na praksu u tiskaru *Rotografika* i svojim radom, zalaganjem i trudom osigurala sebi radno mjesto nakon završene škole. Naravno, to ne bih

Polaganje završnih i prijemnih ispita

Polako se bliže proslave matura, malih i velikih, a s njima i polaganje završnog ispita za učenike 8. razreda, te polaganje mature i prijemnog ispita na fakultetima za velike maturante. U samom finalu priprema za polaganje razgovarali s nekoliko maturanata o njihovim iskustvima u obrazovanju, kao i o planovima za budućnost.

Lea Vojnić Purčar, OŠ Matko Vuković, Subotica:

»Za završni ispit pripremam se u školi i samostalno, kod kuće. Planiram upisati IT smjer u Gimnaziji Svetozar Marković ili opći smjer. Voljela bih upisati IT smjer jer volim informatiku, a opći smjer me privlači i zbog društva. U budućnosti bih se voljela baviti informatikom. Nemam hobi, ali ne trošim ni mnogo vremena na pripreme, jer sam većinu toga zapamtila u školi«.

Fabijan Dulić, OŠ Matija Gubec, Tavankut: »Volio sam se školovati na hrvatskome jeziku zato što sam volio učiti o svom podrijetlu, jeziku i kulturi. Tome me je učila učiteljica **Marica Skenderović**, a u višim odjelima **Morena Rendulić**. Svoju školu ću pamtiti po dobrim nastavnicima, po svojim prijateljima i natjecanjima iz robotike i tehnike. Najdraže razdoblje školovanja su mi 7. i 8. razred zato što smo išli s nastavnikom tehničkog u Tehničku školu **Ivan Sarić** na 'Projektanu nedjelju' i prezentirali razne projekte poput pametne lampe, mBotfootball. Planiram upisati

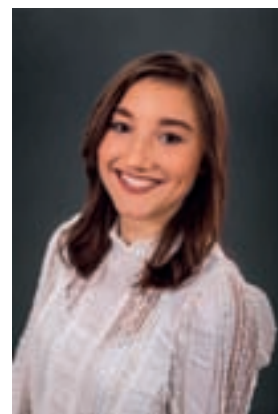
smjer tehničar multimedija u ovoj školi. Za završni se pripremam uz pomoć zbirke zadataka i na pripremnoj nastavi u školi. Moji hobiji su košarka, sviranje tambure i volim ministrirati. To usklađujem bez problema, jer su treninzi i sviranje poslije škole, a ministriram nedjeljom ujutro«.

Leona Matković, maturantica općeg smjera Gimnazije Svetozar Marković, Subotica: »U gimnaziji sam naučila mnogo zanimljivih stvari i upoznala sam nove ljude koji su postali moji prijatelji i nadam se da ćemo ostati u kontaktu i dobrim odnosima i kada

nam se razidu putevi nakon završetka srednje škole. Omiljeni predmet mi je bio biologija otkad smo ga dobili u petom razredu osnovne škole, a tako je ostalo i do sada. Stoga planiram studirati biologiju u Zagrebu ili Osijeku. Budući da moram položiti državnu maturu kako bih upisala fakultet u Hrvatskoj, krenula sam na pripreme za maturu. U HNV-u se održavaju pripreme iz hrvatskog jezika i književnosti, na koje redovito idem, a pored toga se još spremam i za matematiku, engleski, biologiju i kemiju. Pripreme teku dobro i nadam se da ću se uspjeti dobro pripremiti za ispite i tako upisati željeni fakultet. Bit će mi malo žao napustiti srednju školu jer me uz nju vežu razne uspomene, neke lijepe, a neke i ne baš tako lijepe (kao i svatko drugi), no ipak je to jedno razdoblje u mom životu u kojem sam naučila mnogo, upoznala sebe malo bolje i izašla iz zone komfora i uradila neke stvari za koje mnogi ljudi ne bi imali hrabrosti. Npr., otišla sam na razmjenu učenika u Italiju u trećem razredu srednje škole. Usprkos svemu ovome, uzbuđena sam što ću ove godine krenuti na fakultet, početi živjeti u novom gradu samostalno (manje-više) i konačno se otarasiti nekih predmeta koji mi se uopće ne sviđaju, a morala sam ih učiti u srednjoj školi«.

Katarina Ivković Ivandekić, maturantica smjera za web dizajn u Politehničkoj školi, Subotica: »Veoma sam uživala u praksi koju smo često imali i koja mi je pomogla pri odluci za nastavak školovanja na istome smjeru na Visokoj tehničkoj školi strukovnih studija u Novom Sadu. Idem na pripremnu nastavu

vu u Novi Sad i pored toga se pripremam kod kuće. Budući da se bliži kraj, polako se opraštamo s profesorima i aktivno radimo na našim maturskim radovima. Pored naših samostalnih priprema za maturski ispit pomažu nam i profesori, koji nam često

izlaze u susret. Ove četiri godine su iskustvo koje ću vrlo rado pamtiti, a nadam se da će tako biti i tijekom sljedeće četiri godine».

Klara Dulić Ševčić

Izvanastavne aktivnosti – Mali maturi

Zajedništvo koje se ne zaboravlja

Nakon dvije godine pauze, ponovno je »zaživio« i *Mali maturi* na koji idu mali maturanti – učenici osmih razreda cjelovite nastave na hrvatskom jeziku i oni koji pohađaju izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.

Na petodnevnom putovanju krajem travnja mali maturanti iz Subotice, Tavankuta, Sente, Vajske i Starčeva posjetili su Split, Trogir, Sinj, Zagreb i Vukovar, a u organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća i uz podršku HPD-a *Bela Gabrić*.

Bio je to, kako kažu, izuzetno bogat program, a nije nedostajalo niti zabave i druženja. Obišli su Split u panoramskom autobusu, Dioklecijanovu

tamošnjim predstavnicima vlasti.

Svaku večer učenici su imali zabavu i druženje koje su sami improvizirali, a posljednje večeri tijekom kvi-za imali su između ostaloga i pitanje: »što mogu ja učiniti za svoju zajednicu?«, a odgovori su bili šaroliki, te dio njih i donosimo: možemo upisati nastavu na hrvatskom jeziku; pomagati jedni drugima – kako bismo bili što veća i jača zajednica; biti složni; čuvati i prenositi naš jezik, kulturu, običaje; biti ponosni na svoj narod; boriti se za naše mjesto i prava u politici, skupštini, parlamentu; jednog dana upisati svoju djecu u hrvatski odjel; moliti za Hrvate...

»Bilo je to prelijepo iskustvo. Da mogu, ponovila bih isto. Stekla sam nova poznanstva, čak sam se i sprijateljila s nekoliko osoba. Najviše su mi se svidjeli Trogir i Split, jer sam rijetko u prilici ići na more. Također, osobito mi se svidio Muzej iluzija u Zagrebu. Izuzetno iskustvo, a nadam se da ćemo imati priliku ponovno skupa putovati«, kazala je **Larisa Limani** iz Sente.

Natalija Poturica i **Sara Butković**, obje iz Sente, su rekle kako ih je osobito dojmio Split, vožnja panoramskim autobusom i pogled na more. Ekskurziju će pamtiti po novim prijateljima i brojnim znamenitostima koje su upoznali.

Ovo putovanje **Martina Dulić** iz Subotice pamtiće po znamenitostima, a osobito su joj bile zanimljive legende o Zagrebu, obilazak zvonika u Splitu, kao i vožnja tramvajem. »Sve je bilo izvrsno. Upoznali smo vršnjake iz drugih mjesta, sprijateljili se i zbližili s prijateljima iz razreda. Sigurna sam kako ćemo ovu

ekskurziju svi pamtiti.«

Vrlo slično misli i **Luka Vuković** iz Tavankuta: »Ovo putovanje ću zauvijek pamtiti po lijepim i zanimljivim znamenitostima, a najviše me dojmio Muzej Sinjske alke. Sa sobom sam donio mnogo lijepih uspomena i novih poznanstava. Volio bih ponoviti ovo divno iskustvo.«

K. U.

palaču, Trogir i njegove znamenitosti, znamenitosti Sinja, utvrdu Kamičak, Muzej Cetinske krajine, Muzej Sinjske alke i Svetište Gospe Sinjske. Vidjeli su Zagreb sa stručnim vodičem, Gornji grad, Muzej iluzija, te Prirodoslovnu školu Vladimira Preloga u Zagrebu. Posljednjeg dana obišli su Vukovar, crkvu i franjevački samostan, te novoobnovljeni Vukovarski vodotoranj. U Sinju i Zagrebu imali su i susrete s

Sive sjene

Mnogi ljudi misle i vjeruju da je svijet podijeljen je na »crno« i »bijelo«, na dobre i loše ljude i sve što iz toga proizlazi. Stvar je ipak kudikamo složenija. Osim što nam iskustvo promatranja otvara i paletu raznih sivih to-nova, odrediti boju sjenki ljudi oko nas često može biti vrlo teško.

U romantičarskim djelima likovi su uglavnom jasno podijeljeni na dobre i loše. Tako su u *Smrti Smail-age Čengića* Turci isključivo okrutni, nasilni i sebični, dok su Crnogorci oni koji se bore za pravdu i hrabri. U stvarnosti ljudi svoje »boje« prikrivaju raznim maskama. Osobe koje nam djeluju dobro i nevino mogu zapravo biti najveći manipulatori i izdajice. Oni koje smatramo lošima mogu biti najbolje osobe koje ćemo sresti, a to negativno koje smo u prvi mah opazili na njima može biti samo neki oblik samoobrane (i njihove i naše). Zbog toga je u današnje vrijeme često teško naći prave prijatelje; treba mnogo vremena kako bismo shvatili koja ih boja i osobine ukrašavaju.

Smatram da većina nas može biti predstavljena sivom bojom. Ta boja govori da se u nama neprestano sukobe Dobro i Zlo. Često nam je teško odlučiti kako postupiti u određenoj situaciji. Tada dolazi do tih unutarnjih sukoba crne. Postoje faktori zbog kojih bismo trebali upotrijebiti crnu, a zbog kojih bijelu boju, te je potrebno pažljivo ih promotriti. Ljudi koji se češće oslone na zlo nose tamniju nijansu sive u sebi. Takvim osobama važnije je da dobro bude njima, a ne osobama oko njih. Oni vole iskoristiti i manipulirati, ali ponekad se ipak osvrnu na dobro i obrate pažnju na ljude oko sebe. Ljudi koji će se prije osloniti na dobro nego na zlo jesu svijetlosivi. Oni nastoje pomoći drugima kad god mogu, ali im se također može dogoditi da im crna boja djeluje primamljivo. No teško je osuđivati »crne« ljude. Živimo u okrutnom svijetu, te razumijem da i oni imaju razlog da budu okrutni, radi osвете ili samoobrane.

Često mi se, a, vjerujem, i drugim ljudima moje dobi, dogodi da slažem roditeljima kako bih se ja osjećala dobro i kako bih mogla ostvariti neku svoju ideju. Drago mi je ipak što imam dovoljno savjesti u sebi da kasnije shvatim kako je to bilo pogrešno, te mi nije teško podnijeti posljedice koje su prouzrokovane ispoljavanjem moga »crnila«. Baš ovo i mene čini jednom tipičnom »sivom« osobom u, gledano izdaleka, crno-bijelom svijetu.

Svi smo mi daleko od apsolutno bijelog, ali to nije ni moguće. Važno je da svoje težnje, misli i snove pohranimo u bjelinu koju vrtlog svijeta neće trajno pomutiti. Ne zaboravi, ono si što misliš.

Sara Vuković, 4. f, Gimnazija Svetozar Marković, Subotica

Stranac

Djelo *Stranac*, čiji je autor Albert Camus, pripada kasnom modernizmu čije je obilježje egzistencijalizam koji opisuje osobine čovjeka i njegovo postojanje. Također, djelo obilježava filozofija apsurda koji opisuje i prikazuje besmisao. Objavljeno je 1942.

Roman počinje smrću Mersaultove majke. Nije ju htio vidjeti kada mu je to bilo javljeno, a na sahrani nije pustio ni suzu niti je pokazivao emocije, uznemiravala ga je žena koja je jecala i plakala. Neposredno poslije sahrane upoznajemo se s njegovom rutinom. Izlazio je s Marie, išli su na kupanje, u kino i prenoćila je kod njega, ali on nije osjećao ljubav prema njoj. Kroz roman se ne upoznajemo s njegovim emocijama, djeluje hladno i s te strane otuđeno od sebe, ali mislim da postoje vrste osoba kao što je on i stoga to ne smatram apsurdom. Godilo mu je provoditi vrijeme s Raymondom, susjedom koji je bio sklon ljubavnicama. Zatražio je

Mersaultovu pomoć, htio je da svjedoči u njegovu korist kako bi dokazao da ga je ljubavnica varala. Raymond je osoba nepromišljenog i pomalo agresivnog karaktera, istukao je svoju ljubavnicu i zbog toga je od policije dobio samo opomenu. Rekla bih da to smatram apsurdom. Mersault je ima manjak društvene interakcije, ali ga ne bih zbog toga osudila. Živio je svoj ustanovljen život i držao se svoje rutine. Iako je dobio ponudu za novi početak u Parizu i bolji posao, on je bio zadovoljan s ovim što je imao. Problem je nastao kada su Marie, Mersault i Raymond otišli s prijateljima na kaupanje. Tu su sreli Arape, a jedan od njih bio je brat Raymondove bivše ljubavnice. Napali su Raymonda nožem, no ubrzo se sve stišalo te su se razišli. Pri povratku, Mersault sreće jednog od Arapa koji vadi nož, bljesak noža je zaslijepio Mersaulta te on puca u njega, a u konačnici ga i usmrti. Nisam očekivala takvu reakciju i mislim da je to ona otuđenost i njegovo pomankanje socijalizacije. Presudilo mu se, dobio je smrtnu kaznu. Dobio ju je iz razloga što nije vjerovao u Boga, što nije plakao na sahrani majke, a o svemu tome su svjedočili ljudi koji su prisustvovali sahrani, a ne činu ubojstva. Ljude su te činjenice o Mersaultovu životu šokirale, iako su ga smatrali inteligentnim, svaka vrlina mu se pretvorila u manu. Na njegov život i sudbinu utjecao je on nekim dijelom, a s druge strane i otuđenost i ograničenost ljudi i suda. Dobio je smrtnu kaznu, ali najmanje zbog ubojstva. Imao je priliku da se ispovijedi, ali je ostao pri svome i to nije prihvatio. Bio je stranac ljudima oko sebe, živio je svoj život, ali je on otišao pogrešnom smjeru baš zbog toga. Bio je promatrač, povučen u sebe, a zbog toga bio osuđen i odbačen.

Svidjela mi se priča romana koja ima puno filozofskih trenutaka tog apsurdna koji nam daje poticaj da razmišljamo o različitostima ljudi. Stavljam po stranu ubojstvo koje je učinio, a ovim zaključkom dajem naglasak otuđenosti i ograničenosti i što se u tim vremenima smatralo apsurdom. Umro je sretan i osjećao se pravednim sa svojom osobnošću.

Jasmina File, GFT4/8, Politehnička škola, Subotica

Želim živjeti u društvu koje...

Društvo podrazumijeva ljude neke zajednice ili ljude neke države, grada ili kontinenta, čija mišljenja mogu imati utjecaja na pojedince ili na nastanke promjena.

Društvo danas odaje dojam okrutnosti i nemara, razlog zbog kojega nam planet i ljudskost propadaju. Premda, za današnje probleme mogu se kriviti i društva naših predaka jer su oni ti koji su nas odgajali i naveli naš planet na put propasti. Ne pišem samo o globalnom zagrijavanju, zagađenosti zraka i zemlje. Mislim i na zagađenost tog društva koje jedva čeka da te odbaci ako nisi isti kao oni. Ako oblačiš drugačije stvari, ako ti je koža druge nijanse ili ako nosiš simbole svoje vjere, ako nisi po njihovim pravilima i kalupima, bivaš odbačen. Želim živjeti u društvu u kojemu mogu biti slobodna i u kojemu me ne obuzima strah kad god trebam ići nekamo jer ce me netko osuđivati, dobacivati mi ili zuriti. Želim se vraćati sama po mraku i osjećati se sigurno, da mogu nositi kratku odjeću bez da me netko promatra kao da sam objekt. Želim da ljudi ne komentiraju kako muškarci koji nose suknje ili lakiraju nokte nisu pravi muškarci, ili kako je homoseksualnoj populaciji mjesto na psihijatriji. Zar bi im bilo draže da se tuku na ulici, umjesto da se drže za ruke? Vjerojatno i bi jer je to realnost našega društva koje je osuđeno na propast i kojemu je autodestruktivnost glavna osobina. Ne znam kako ga popraviti jer sam i ja dio tog društva, ali znam da ako sudbina postoji, ljudskom je rodu suđeno samouništenje. Voljela bih da društvo bude prihvatljivije, da političari ne rade protiv svojih država, dok ljudi ispaštaju, da su nam bolesna djeca prioritet umjesto sporta i zabavljača, da djeca nemaju potrebe za psihijatrijama u tako ranoj dobi.

Vjerojatno je moja želja neispunjiva, tako da mi ostaje samo nadati se da će netko sposobniji od mene uspjeti promijeniti nas.

Božana Vujačić, 3.05, Srednja medicinska škola, Subotica

POLITEHNIČKA ŠKOLA SUBOTICA

FOTOGRAF

nastavni jezik
hrvatski

duljina trajanja srednjeg
obrazovanja
4 godine

broj učenika
30 (27+3 dual)

Posebni zdravstveni uvjeti

Dobar vid na daljinu i blizinu, vid u boji, dobar sluh, odsutnost poremećaja glasa ili govora koji utječu na komunikaciju, uredan nalog mišićno-koštane funkcije te odsutnost kroničnih poremećaja koji značajno narušavaju kognitivno i emocionalno funkcioniranje.

O obrazovnom profilu

Fotografi bilježe trenutke, ljude, povijesno važne događaje, različita zemljopisna područja i razne druge objekte. Pri tome koriste fotoaparate, filmove, rasvjetne uređaje, filtere, a zahvaljujući razvoju digitalne fotografije moraju znati koristiti i računalne programe za obradu fotografija. Pojedinačne su radne faze u procesu pripreme fotografije: priprema prostora, materijala i tehničke opreme; fotografija, razvoj filma; fotografiranje u klasičnom laboratoriju s kemikalijama ili na printeru; klasično retuširanje fotografija i računalna obrada fotografija; laminacija – lijepljenje fotografija na tvrdi površinu; kadriranje i skeniranje fotografija; arhiviranje negativna, pozitiva i digitalnih medija; rad na recepciji fotostudija, prodaja fotografskog materijala i opreme.

Nakon završetka srednje škole stječe se zvanje fotografa.

Mogućnost nastavka školovanja

Školovanje je moguće nastaviti na svim višim i visokim strukovnim studijima kao i na fakultetima, nakon polaganja državne mature koja je obavezna za sve učenike srednjih četverogodišnjih škola u Republici Srbiji.

Poželjne kvalifikacije i osobine

Za fotografe je važno da budu kreativni i imaju razvijen osjećaj za estetiku. Poželjno je da budu strpljivi i precizni. Potreban je dobar vid, dobro prepoznavanje nijansi i svjetlina boja. Poziv je prikladan za oba spola. Portretistima je potrebno da vole rad s ljudima, budu ugodni, komunikativni, strpljivi i ljubazni, fotoreporterima je potrebno da budu pokretni, brzi i spretni, dok je komercijalnim fotografima važna kreativnost kako bi fotografija bila što ljepša i uvjerljivija. Za fotoreportera je važna agilnost i spretnost jer često mora brzo reagirati.

Uvjeti rada:

Uvjeti rada fotografa ovise o vrsti fotografija koje snimaju, kao i o mjestu u kojem su zaposleni. Umjetnički fotografi sami kreiraju svoje radno vrijeme, kao i prostor u kojem fotografiraju. Slikari portreta uglavnom rade u određeno radno vrijeme, u ateljeu, a po potrebi i na terenu. Fotoreporter su vezani za konkretan zadatak, a radni prostor im je uglavnom izvan radnog prostora i vremena, često putuju kako bi bili izravno na licu mjesta. Komercijalni fotografi rade po zadatku i nisu vezani za određeno radno vrijeme, već za rokove. Također, njihov je radni prostor dinamičan i ovisi o objektima koje fotografiraju. Također, fotografi mogu raditi u znanstveno-istraživačkim ustanovama, u turizmu (npr. promotivna fotografija) itd.

Mogućnost zaposlenja

Mogućnosti su velike, a ovise o samom učeniku i njegovu daljnjem opredjeljenju što želi raditi i čime se baviti.

SREDNJA MEDICINSKA ŠKOLA

Fizioterapeut

Zdravstveni

nastavni jezik
hrvatski

duljina trajanja srednjeg
obrazovanja

Posebni zdravstveni uvjeti:

Normalan vid na blizinu i na daljinu, normalan sluh, normalna funkcija gornjih i donjih ekstremiteta i kralježnice, normalna funkcija kardiovaskularnog sustava, odsutnost alergijskih manifestacija.

Važno za rad

Izdržljivost, dobra kondicija, snalaženje s riječima, suosjećajnost, toplina, savjesnost, strpljivost i uvjerenost – rezultati fizikalne terapije vide se tek nakon marljivog i upornog rada s pacijentom.

Uvjeti rada

Uglavnom rad u zatvorenom prostoru, uporaba medicinskih instrumenata, uređaja i pomagala, rad u smjenama, vikendom i praznicima.

Nakon završetka srednje škole stječe se zvanje fizioterapeuta, a rad uglavnom radi pod stručnim nadzorom višeg stručnjaka.

Mogućnost nastavka školovanja na višim i visokim strukovnim školama i fakultetima

Mogućnost zaposlenja:

MEDICINSKA ŠKOLA SUBOTICA Fizioterapeutske tehničke škole

Zdravstvo i socijalna zaštita

dužina trajanja srednjeg
obrazovanja
4 godine

broj učenika
30

Tipični poslovi

Pomoć bolesnim i povrijeđenim osobama u cilju povećanja pokretljivosti, ublažavanja bola, sprečavanja i ublažavanja trajnih posljedica bolesti i povreda.

U suradnji s liječnikom realizira razne postupke terapije primjenom: električne struje, topline, hlađenja, ultrazvuka i masaže (ručno i uz pomoć raznih aparata). Povećava pokretljivost i ublažava bolove pacijentima, podučava ih i motivira da sami vježbaju i služe se štakama, protezama, kolicima i drugim pomagalicama. Bolesnicima, a posebno djeci i mladima daje savjete o pravilnom kretanju i držanju tijela.

Predmeti

Stručni predmeti su: anatomija i fiziologija, latinski jezik, higijena sa zdravstvenim odgojem, mikrobiologija s epidemiologijom, patologija, psihologija, medicinska biokemija, farmakologija i osnove kliničke medicine, specijalna rehabilitacija i zdravstvena njega i rehabilitacija, fizikalna terapija, kineziologija, kineziterapija i osnove masaže.

Školom se stječe zvanje fizioterapeutske tehničke škole koji
m višeg fizioterapeuta.

Nakon završetka studija stječe se
zvanje stručni fizioterapeut, fizijatar, liječnik.

Privatna praksa, zdravstveni, rehabilitacijski i sportski centri, toplice, sportski klubovi ...

GIMNAZIJA „SVETOZAR MARKOVIĆ“ SUBOTICA Opći smjer

nastavni jezik
hrvatski

dužina trajanja srednjeg
obrazovanja
4 godine

broj učenika
30

Kome je namijenjen opći smjer?

Gimnazija općeg tipa spona je između prirodno-matematičkog i društveno-jezičnog smjera. Predmeti koji se ovdje uče predstavljaju uravnotežen izbor kako prirodnih tako i društvenih znanosti. Učenici sve četiri godine uče matematiku, materinji jezik, strane jezike, fiziku, povijest, kemiju, biologiju. Pogoduje onim učenicima koji su podjednako dobri i u prirodnim i društvenim znanostima. Ovaj profil nudi visoku razinu opće kulture i znanja iz svih predmeta.

Nakon završene gimnazije i položene državne mature
potrebno je nastaviti školovanje.

Mogućnost nastavka školovanja
na višim i visokim strukovnim
školama i fakultetima

Svi učenici koji uspješno završe
gimnaziju imaju mogućnost upisati
fakultete društveno-humanističkih,
medicinskih, prirodno-matematičkih
i tehničko-tehnoloških znanosti u
našoj zemlji i u inozemstvu.

OBRAZUI SE NA
HRVATSKOME
JEZIKU!

Matija Cvek

Glasala trećina mladih

Na posljednjim izborima u Srbiji zabilježena je rekordna izlaznost u posljednjih deset godina. Ovo jest jedan od najznačajnijih faktora. Ključna razlika uspjeha izbora leži u tome da netko to pravo ima i da ga koristi. Neke od najmasovnijih kampanja nevladinih organizacija i medijskih kuća bile su upravo upućene mladima. Opet, ne lobirajući ni za jednu partiju konkretno, nastao je val poruka koje su mlade upućivale na glasanje.

Jedna od prvih kampanja koju sam vidjela imala je slogan »Ide glas«. Smijala sam se čitav dan, a onda sam shvatila da je to i poanta, to je rečenica koja će podići mlade na akciju. Tko god da je to smislio, znao je što radi jer je sintagmu moderne generacije (»Ide glas«), inače sinonim za dobar provod, akciju, zabavu, prilagodio u nešto što vam ne može tako lako izaći iz glave.

Politička pismenost

Zašto je netko uopće radio ove kampanje? Uradite li malo istraživanje sa stotinak mladih (malo, jer se ovakve studije rade s mnogo većim brojem ljudi) shvatit ćete da dobar dio njih ne zna tko su zastupnici, kojim partijama pripadaju i mnogo važnije: gdje se na političkoj osi nalaze i što zastupaju. Nedostatak ovakvog obrazovanja omogućuje manipulaciju društvom i pojedincima. Politički marketing i marketing općenito nisu komplicirane stvari – upravo zato i djeluju. Ukoliko nešto dovoljno puta ponovite, odnosno čujete, to će postati dio vaše stvarnosti.

Dakle, izlaznost mladih. Zemun, kej i veliko društvo. Najmlađi među nama ima 18 godina, najstari-

ja 26. Studiramo uglavnom humanističke znanosti, glasali smo za različite ljude, sjedimo i čekamo rezultate. I nitko nije pretjerano uzbuđen, ali svi diskutiraju i svi su uradili ono što zaista i treba biti dužnost. Neke zemlje, primjera radi, obvezuju svoje građane na glasanje postavljajući to kao uvjet za dobivanje osobne.

(Ne)moć za promjene

Ipak, zaključak omladinskih organizacija nije sasvim odgovorio mojim očekivanjima. Izlaznost velika, ali daleko od zadovoljavajuće – svega trećina mladih zapravo je glasala. Istina je ipak sljedeća: na Balkanu politika još uvijek ima pejorativno značenje. Termini lijevog centra i konzervativne desnice samo su slova na papiru. Reći da si glasao za tog-i-tog znači da pripadaš čitavom jednom pravcu koji, kako god okreneš, ne valja. I na kraju, uvjerenje da tvoj glas neće promijeniti ništa – ne napušta mlade.

Međutim, ovi izbori su pokazali da mladi nisu apolitični kao što su etiketirani. Mladi ne vjeruju u političke institucije i ljude koji suštinski ne mijenjaju ništa osim imena stranke. Mladi su se mnogo bunili u prethodnih par godina. Pogledajte ekološke skupove, smjene uprava na univerzitetima i bilo koje okupljanje koje teži promjenama a koje nije predvođeno nekom političkom organizacijom – i na svakom ćete vidjeti mlade ljude. Izbori su prošli, mladi su govorili tiho ali nešto su rekli. Svanut će neko novo nedjeljno jutro, kada će nekom Milanu, Josipu, Zoltánu ili Emini politika djelovati manje »prljavo«. Kada će i oni glasati.

Andrea I. Darabašić

Rodoljubivi učitelji

Ivan Malagurski Tanar rođen je 18. veljače 1895. u uglednoj porodici **Malagurski Ćurčić**, koja je dala hrvatske prvake i rodoljube u Subotici. Otac mu je bio **Franjo**, a mati **Marija**, r. **Đukić**.

Njegov djed **Ico** bio je jedan od najagilnijih narodnik prvaka. Na njegovu inicijativu na adresu mađarskog ministarstva poslana je 1896. peticija za uvođenje (ili bolje rečeno vraćanje) hrvatskog jezika u subotičke škole i općinske urede. Potpisali su je mnoge hrvatske gazde u Subotici, pa čak i one koji se nisu baš slagali sa zahtjevima i nazorima inicijatora (npr. **Pajo Lipozenčić**). Ico je umro 1905. u 59. godini života, ali vjerojatno ne prije nego je prenio na svog unuka Ivana ljubav prema rodu i požrtvovanost za ideale.

Strika Babijan i sestra Mara

Ico Malagurski je pored sina Franje (Ivanovog oca), imao i **Jošku** i **Babijana**. Joška je bio otac čuvene književnice **Mare Malagurski**, udane kasnije **Đorđević**. Babijan nije imao djece, ali je imao nemalu odgovornu paternalnu ulogu sređivanja odnosa unutar obitelji, koja se između dva svjetska rata polarizirala u političkom, ideološkom i nacionalnom smislu. Mladi Ivan je odrastao u obitelji čije neke prakse i ideje su bile presedan u povijesti Hrvata Subotice. Joškina kći Mara školovala se u Đakovu, gdje se nacionalno izgradila. Tajnik đakovačkog biskupa **Strossmayera Mirko Cepelić** bio je rado viđen gost u domu Ćurčičevih.

Kroz pakao na Zemlji

Zadojen humanitarnim idejama prosvjećivanja naroda, Ivan je upisao učiteljsku školu u Baji. Međutim, Prvi svjetski rat ga je, poput brojnih perspektivnih mladića, odveo na frontu, gdje je prijetila pogibelj. Srećom, ratne godine izdržao je stočki, čvrsto siguran u pobjedu njegovih kršćanskih ideala o boljem mjestu za život i podizanje obitelji. Želje su mu se na kratko ostvarile. Poslije prevrata u Subotici i uključenja Bačke u Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca, u čemu je sudjelovao u prvom redu zajedno sa svojim stricima Babijanom, Albom i sestrom po stricu Marom, Malagurski se skrasio i posvetio obiteljskom životu i učiteljskom pozivu. Položio je ispite na Višoj pedagoškoj

školi u Zagrebu 1922. Dugo godina bio je učitelj u Građanskoj školi.

Iskušanja

Međutim, njegov idiličan kršćanski život nije potrajao zadugo. Zbog njegovog agilnog sudjelovanja u radu mnogih hrvatskih društava (u Hrvatskom pjevačkom društvu *Neven* i Športskom društvu *Bačka*) i humanitarnim akcijama (oko podizanja Hrvatskog prosvjetnog doma, osnivanja subotičke podružnice *Napretka*), trpio je pritiske, napose mobing. Poslije zavođenja Šestosiječanjske diktature, premješten je listopada 1929. u Užice, a ožujka 1930. je bio primoran dati ostavku na svoje članstvo u *Nevenu*. Na koncu je ipak otpušten iz Građanske škole. Navodno, zato što kao predsjednik HPD *Neven* nije htio prisustvovati jednoj srpskoj proslavi.

Privatna služba i povratak u prosvjetu

Radi prehrane svoje obitelji morao je prijeći u privatnu službu, gdje je radio u odvjetničkom uredu svojeg strica Babijana Malagurskog, pa kao blagajnik Gradskog kina (smještenog u zgradi Gradskog kazališta) i konačno kao činovnik podružnice *Merkura*. Čak ni gubitak posla i egzistencijalne nevolje nisu ugušile kršćansku ljubav i skrbništvo za rod. Godine 1934. vodio je HPD *Neven* na izvor rijeke Bune, gdje je prisustvovao otkrivanju ploče bačkih Hrvata-Bunjevaca. U prosvjetnu službu je vraćen 1939., u svojstvu školskog referenta Kotarskog načelstva. Međutim, nisu mu bile priznate

godine rada u privatnoj službi. Čak su i neumoljivi vlastodršci shvatili koliko je besmisleno tretirati bez ikakvog poštovanja osobu koja je zaslužna za izgradnju Jugoslavije. Subotički novinar **Joso Šokčić** pripisivao je naivno sebi okolnost što je Tanar napokon dobio državnu službu.

(nastavit će se)

Vladimir Nimčević

ISUSE DRAGI,
ZAŠTO MAM TAKO LOŠ
PREDOSJEĆAJ? OVA
PROKLETA TIŠINA NE
SLUTI NIŠTA DOBRO.

I DALJE ME HOĆEŠ UVJE-
RITI KAKO SI NAKON SVEGA
POSTAO NAJOBNIJI SIRO-
MAŠAK BEZ I JEDNOG DO-
LARA? HMMMM. A GOJE SI
SKLONIO ONE ZLATNIKE
NAKON PLJAČKE DILŽANSE
WELSA&FARGO ONKRAJ
TUCSONA HAA? PITAM TE
POSLEDNJI PUT.

MENE JE ZAPAO SAMO MALI
DIO PLUENA KOJI SAM ULOŽIO
U OVU FARMU. VEĆI DIO SU
ZAPLUENILA BRATA BUTCH I
NEKI GNJUS IZ MONTANE... UH,
DAJ, BILO JE TO PRUE DVADE-
SET GO... DINA GHHHH NEMAM
TI ŠTO VIŠE ZA REĆI NITKOVE,
GHMMM... PROKLET BIO!

ADELINE SMITH NIJE MOGLA NI SANJATI DA JE KONAČNO TE KOBNE
NOĆI RUŽNA PROŠLOST SUSTIGLA NJENOG OCA NAKON MNOGO
GODINA.

ČUJ, ZNAM DA MAM
ČERKU. HOĆEŠ ME UVJERITI
KAKO JOJ NISI NIŠTA SPREMIO
ZA MIRAZ TI STARI LAŽOVU?
MOJE STPRLJENJE JE PRI
KRAJU. DAJEM TI JOŠ PAR
SEKUNDI ŽIVOTA.

GHK KHHH!
PROKLET BIO!!!
KHHH KHHH NEĆEŠ ČUTI
OD MENE VIŠE NI
JEDNU RJEČ.

UZ MALO SREĆE ČU
STIĆI NA VRIJEME.
NE SVIĐA MI SE OVA
TIŠINA. NAĐAM SE DA
ME NISU ČULI KAKO
DOLAZIM NA KONJU.

JOHN HARNETT JE ŽURIO PREMA FARMI ADELINENOG OCA.

TVOJE VRIJEME
JE ISTEKLO GADE
TVRDOGLAVI.
POZDRAVI MI
SOTONU!

ADIOS
AMIGO!

CLICK!

BANG!

BANG!

NISI GA MORAO UBITI. TKO ČE NAM
SADA OTKRITI NA KOM JE MJESTU
SKRIO NOVCE I ZLATO? SAD
TREBAMO PRETRAŽITI CIJELU
KUĆU A ZA TO TREBAMO VRIJEME
KOJE NEMAMO. NE ZABORAVI DA
NAS POTJERA MOŽE SUSTIĆI.

ŠERIF SA SVOJIM
LJUDIMA SADA ODMARA U
NEKOM BIVAKU TJEKOM NOĆI.
NEĆE MRDNUTI ZBOG SLABE
VIDLJIVOSTI A I KONJIMA TREBA
ODMOR. NE BRINI, JER SAM
NA SVE MISLUO.

STARI BUDDY IMA KĆER KOJA
ČESTO ODE DO GRADA U
NABAVU. VJEROJATNO ĆE SE
VRATITI DOMA USKORO. NJU
ĆEMO PRITISNUTI I ODAT ĆE
SVE ŠTO ZNA. MORAT ĆEMO
TJELO MAKNUTI ODAVDE.

Možemo li mislima promijeniti emocije?

Koliko ste puta do sada čuli kako su emocije posljedica misli? Možda ste se nekada čak i krivili zbog toga kako se osjećate, jer eto, samo da ste razmišljali drukčije bilo bi vam lakše. No, je li to baš tako i možemo li »samo misliti 'pozitivno' pa da sve bude u redu«.

Među znanstvenicima ne postoji konsenzus oko toga kako nastaju emocije, pa čak ni suglasnost oko toga što sve jesu a što nisu emocije. Često ćete naići na tumačenje da je svaka emocija rezultat naše interpretacije događaja. To je dijelom točno. Mi reagiramo (i emocijama) na ono što nam se događa i kako tumačimo to što se događa. Ako se izložite, na primjer, crnoj kronici i mislite o takvom sadržaju, nakon nekog vremena počete osjećati i emocije koje nisu ugodne (strah, ljutnju, tugu itd.).

Također, ako osjetite lagani strah zbog nečega, nekada ćete moći sebe umiriti mislima. No, to neće uvijek biti slučaj.

Put od misli do emocija nije jednosmjernan. U mnogim situacijama redoslijed je obrnut. Emocije su prve pa tek onda dolaze misli.

Primjer situacije

Zamislite da ste krenuli na intervju za posao, no, po putu ste zapeli o nešto i potrgali sako. Nemate vremena vratiti se i odjenuti nešto drugo nego tako potrganog sakoa idete na intervju. Zamislimo sada u ovoj situaciji osobu A i osobu B.

Osoba A na situaciju reagira mislima poput ovih: »Ma nema veze, pripremila sam se dobro, osim toga svakomu se može dogoditi da potrga sako« te mirno odlazi na intervju.

Osoba B na situaciju reagira mislima poput ovih: »Znala sam, meni se to uvijek mora dogoditi, sad neću dobiti posao, kako sam mogla biti toliko nepažljiva...« itd., te na intervju za posao stiže malodušna, uznemirena, u strahu, već nekako pomirena s tim da neće dobiti posao. Ili možda posve odustane i niti ne ode na intervju.

Često se iz ovakvih primjera izvlači zaključak kako osoba A osjeća smirenost, a osoba B strah kao posljedicu misli koje su imale kao reakciju na događaj.

No, korijen naše reakcije na neku situaciju je puno dublji od misli. Što i kako ćemo misliti o nekoj situaciji je posljedica naših dubokih uvjerenja o sebi, svijetu i drugima, a ta smo uvjerenja i pripadajuće emocije uz njih stekli u ranim danima dok smo samo osjećali i dok nam prefrontalni dio mozga (misli, riječi, rečenice) još nije bio razvijen.

Tako da možemo reći da osoba A osjeća smirenost upravo zato jer je njezino emotivno iskustvo smirenosti. Dok osoba B osjeća strah, uznemirenost itd. (i razmišlja u skladu s tim) jer je to sadržaj njezinih ranih iskustava. Istinska promjena postiže se promjenom na dubljoj razini, ispod razine misli.

Znači li to da misli nisu važne?

Misli jesu važne jer su zajedno s emocijama odličan pokazatelj onoga što se odvija u nama. No, ako samo poput papagaja pokušavamo ponavljati nešto u što naša podsvijest ne vjeruje, nećemo postići promjenu nego frustraciju.

Osoba B je u situaciji razmišljala na takav način jer je cijelo njezino tijelo osjećalo neugodu, strah, krivnju itd. Da su u podlozi bile druge emocije, i misli bi joj bile drukčije.

Ako u nekim situacijama reagirate poput osobe B, što je ono što možete učiniti?

1. Primijetite svoje misli (misli, najčešće, prve primijetimo i prije smo ih svjesni nego li emocija)

2. Osvijestite što osjećate (emocije nam nekada može biti teže primijetiti i imenovati, za početak, zapitajte se »što osjetim u tijelu?«. U početku vam možda neće biti jasno da osjetite strah, tugu, ljutnju itd. ali ćete primijetiti grč u želucu, ili knedlu u grlu, napetost u ramenima i slično.)

3. Promatrajte i pratite svoje reakcije. Zapitajte se »što misli koje mislim i emocije koje osjećam govore o mojem doživljaju sebe, svijeta i drugih?«.

Misli i emocije su pokazatelj naših nesvjesnih uvjerenja. Promjenom uvjerenja, mijenjaju se i emocije i misli.

Marina Balažev, prof., specijalizantica transakcijske analize, smjer psihoterapija

Assassin's Creed Origins akcijska je video igra zasnovana na principu igranja uloge ubojice iz 2017. koju je razvio *Ubisoft Montreal*, a objavio *Ubisoft*. To je deseti veliki nastavak u seriji *Assassin's Creed*, nakon *Assassin's Creed Syndicate* iz 2015. *Origins* je označio pomak serije, koja se do tog trenutka sastojala uglavnom od akcijsko-pustolovnih igara, prema novom žanru, te je uvela revidirani borbeni sustav koji se temelji na hitboxu. Razvoj igre započeo je nakon izlaska *Assassin's Creed IV: Black Flag* 2013. Tim je opsežno konzultirao egipтологи i povjesničare kako bi osigurao da je okruženje autentično predstavljeno u igri. Dok je *Assassin's Creed* bio godišnja franšiza od *Assassin's Creed II* (2009.), dodatna godina razvoja omogućila je timu da dodatno uglati igru. Ovo je uglavnom bio odgovor na mlaku prodaju *Syndicatea* i problematično lansiranje *Assassin's Creed Unity*, koji je bio mučen tehničkim problemima kada je objavljen 2014. godine.

Ovaj nastavak uglavnom je smješten u Egiptu, pred kraj ptolemejskog razdoblja, priča prati Medjaya po imenu Bayek iz Siwe i njegovu ženu Ayu, te istražuje podrijetlo tisućljeća dugog sukoba između Skrivenih – preteča Bratstva Assassina – koji se bore za mir promicanjem slobode, i Red drevnih – preteča Templarskog reda – koji žele mir kroz prisilno nametanje reda. Narativ također uključuje sekvence smještene u 21. stoljeće, koje prate novi lik, Laylu Hassan.

Igra se iz perspektive trećeg lica, a igrači ispunjavaju zadatke – linearne scenarije s postavljenim ciljevima za napredak kroz priču. Igrač može slobodno lutati okruženjem otvorenog svijeta pješice, jašući na konjima, devama, konjskim vozilima ili čamcima. Otvoreni svijet uključuje cijeli Egipat, s golemim pustinjama, oazama, jezerima i drevnim gradovima kao što su Aleksandrija i Memphis. Glavni lik igre Bayek može roniti pod vodom i istraživati jezera i rijeke. Dok igrači istražuju svijet, susreću različite likove koji se ne mogu igrati i kojima je potrebna Bayekova pomoć. Ove sporedne misije, koje obično uključuju spasavanje zatvorenika, poraz neprijatelja, skupljanje predmeta ili istraživanje predmeta od interesa, često odvođe Bayeka na zanimljiva mjesta, gdje igrač može pronaći blago. Tijekom igre igrači mogu istraživati grobnice i piramide, napadati skrovišta razbojnika, rješavati zagonetke kako bi pronašli rijetki plijen i otkrili točke sinkronizacije, koje zatim otključavaju dodatne lokacije od interesa i služe kao točke za brzo putovanje. Ostale sporedne aktivnosti koje igrači mogu poduzeti uključuju natjecanje u gladijatorskoj areni gdje se igrač bori s valovima sve težih kombinacija neprijatelja koji kulminiraju borbom sa šefom, sudjelovanje u utrkama kočija i rješavanje zagonetki kamenih krugova.

Ukoliko ste gledali film *Assassin's Creed* iz 2016. godine, možete se uključiti u priču koju dobijate ovom igricom. Preporuka je za sve koji vole role play igrice!

Ivan Ušumović / Foto: wired.com

Mlada nada indie folka

20

U ovom broju razgovaramo s **Marinom Elezović** aka MAR, jednom krajnje zanimljivom kantautoricom koju je glazbeni put odveo s ulica Zagreba do ulica Londona i nazad, a ona je, uvjetno rečeno, tek na svom početku. MAR je nastupila u Subotici 19. svibnja u *Samo pivu*, a za sve one koji nisu stigli čuti našu sugovornicu u akciji, možete to učiniti u Kuli ili Novom Sadu. Do tada saznajte više o Marini i njenom radu iz ovog intervjua.

KUŽIŠ?! Tko je MAR i koliko se dugo bavi glazbom?

MAR je dvadesetdvogodišnja indie kantautorica iz Zagreba, rođena u Kanadi. Bavi se glazbom od 11. godine, a piše pjesme nekih šest godina.

KUŽIŠ?! Kakvu vrstu glazbe svira MAR?

MAR svira i sluša raznoliku glazbu, te je konstantno u traženju novih glazbenih utjecaja i stilova, ali primarno kada svira autorsku glazbu najviše je bazirana na indie folku s nekim utjecajem bluesa i grungea.

KUŽIŠ?! Nastupa li MAR sama ili s bendom?

Nastupa najviše sama, ali ima vjerne drugare s kojima svira na cesti. Trenutno nastupa sama, ali je otvorena za svakakve kombinacije.

KUŽIŠ?! Koji albumi su tvoja najveća inspiracija?

Imam dosta albuma koji su me inspirirali i pomogli u raznoraznim periodima života, ali definitivno mogu izdvojiti par favorita. Album koji će mi zauvijek biti najdraži album svih vremena je **Neil Young** – *Harvest Moon*. Drugo mjesto zauzima Florence And The Machine – *High As Hope*, koji sadrži meni

osobno najdraže tekstove napisane. Uz ta dva mogu još izdvojiti Fleetwood Mac – *Rumours*, LP – *Lost On You*, **Jeff Buckley** – *Grace* i **Adele** – 25.

KUŽIŠ?! Iza sebe imaš jedan EP *On the Border* na kome sviraš obrade starih američkih folk pjesama, a sada si na mini turneji i promoviraš novi album. Možeš li nam reći nešto više o *Anyway River*?

Anyway River je nastao kao kolaboracija s najboljim prijateljem tekstopiscem koji mi je došao s tekstovima za potencijalne melodije. Odmah su mi sjeli tekstovi i snimili smo pjesme početkom prošle jeseni u kućnom studiju **Matije Antolića**. Cijela ideja je da bude jako prirodan zvuk, baza gitara i moj vokal, s nekim sitnim aranžmanima. Mix i master je napravio **Adam Selzer**, koji je radio i s REM-om i Fleet Foxes. Album je na Spotifyu, a uskoro će biti i na Youtubeu i na drugim kanalima. Cijeli album je nekakvo povezivanje s prirodom i nostalgija za mnogo čime.

KUŽIŠ?! Što je sljedeće u planu za MAR i pored Subotice, gdje te još možemo vidjeti i čuti uživo?

Ne znam što je sljedeće za MAR, vidjet ćemo gdje me put odvede, ali definitivno više svirki u inozemstvu. I, naravno: snimiti još jedan album jer imam previše ideja i nedovršenih pjesama. Pored Subotice, sviram u Kuli u Cetinjskoj sa Stroberiz i Tankmanom i u Novom Sadu u *Škripa* pubu. Nakon toga još par svirki u Hrvatskoj, u sklopu promocije EP-a.

I da, za kraj: ima li MAR neki savjet za mlade glazbenike?

Mladim glazbenicima nemam ništa mnogo za savjetovati nego samo da stvaraju ono šta osjećaju, ne bojati se pokazati to publici i biti otvoreni svakoj prilici i dovoljno strpljivi.

Ivan Benčik

»Sve mi boje dobro stoje!«

Foto: Zalando

Novo godišnje doba, nova sezona, nova moda. Prije dvije sezone nitko ne bi rekao da ćemo ovo proljeće dočekati u punom šarenilu. Ako se osvrnemo na nekoliko sezona iza nas sjetit ćemo se koliko su preovladavale smirene, zemljane boje i one koje se dobro kombiniraju sa ostalim bojama, printovima, materijalima. Ovog proljeća totalni preokret i apsolutno »ludilo« kada su u pitanju boje, dezeni i stilovi.

Jarke boje

Što se tiče boja, kao i stila - kopiramo početak 2000-tih godina. U modi su jarke i upečatljive boje, a ove sezone se najviše od svih ističe zelena boja. Ukoliko birate komplete, odjeću i obuću u ovoj boji nećete pogrešiti i bit ćete u trendu, ali zapamtite da ovakvi koraci i jarke boje ne opstaju dugo u trendu. Također, narančasta, pink, ljubičasta i žuta su boje koje prate

Foto: Zara

ovaj trend. Što se dezena tiče, moderni su animal printovi poput zebra printa, ali i »cow-printa«. Ti nejdžerice prate ovaj trend jer je on upravo to: mlađalački, razigran i poletan.

Kako kombinirati jarke boje na poslu

Mana »trendska boja« jeste što rijetko koja jarka boja odiše ozbiljnošću i poslovnošću kao i elegancijom. Svakako, što se tiče elegancije i poslovne odjeće – savjetovala bih da se držite provjerenih stvari ali da možda primijenite poneki detalj u jarkoj boji. Tako ćete ostati dosljedni svojem stilu, a ujedno ćete biti i u trendu.

Volim da dajem savjete kako da se igrate sa modom, kako da se poigravate stilovima i kombinirate materijale, a sada će to zaista i izgledati tako. Ovo proljeće igre počinju! Priključite se i vi s odabranom bojom te učinite predstojeće ljeto još razigranije!

Milijana Nimčević

Salon mame Tereze

Tragikomična igra *Salon mame Tereze* ili *Photo-atelje Phoenix* **Petka Vojnića Purčara** (1939. – 2017.) napisana je prije pedesetak godina i prvonagrađena na jugoslavenskom dramskom natječaju Zajednice profesionalnih kazališta Vojvodine i Društva hrvatskih književnika. Dramski tekst do sada nije postavljen na sceni, iako plijeni svojom punokrvnošću i aktualnošću.

Salon mame Tereze nova je predstava Književno-teatarskog kružoka HKC-a *Bunjevačko kolo* i bit će premijerno izvedena u nedjelju, 29. svibnja, u 19.30 sati u velikoj dvorani Centra. Predstavu je režirala **Nevena Mlinko**, a dramske likove na sceni oživjet će **Bernadica Ivanković, Vladan Grbić, Zoltan Sič, Darko Baštovanović, Katarina Ivanković Radaković, Adrijana Ivandekić, Marijana Prčić, Nenad Temunović, Matiša Dulić, Katarina Ivković Ivandekić** i **Nevena Mlinko**. Scenografiju potpisuje **Kristijan Milanković**, kostimografkinja je **Milijana Nimčević**, glazbeni odabir radila je **Nela Skenderović**. Multimedijalne dijelove montirao je **Nemanja Temunović**, fotografije je napravila **Nela Skenderović**, a obradila ih **Katarina Ivković Ivandekić**.

Cijena ulaznice je 300 dinara. Mjesta je moguće rezervirati pozivom na broj 024/556-898 ili 064/659-06-35, radnim danima od 8 do 14 sati.

Massimo u Novom Sadu

Koncert poznatog hrvatskog pjevača **Massima Sakvića** bit će održan 5. lipnja u 22 sata u klubu Dom kulture u Novom Sadu. Prvih 50 ulaznica su u prodaji

po promo cijeni od 2.500 dinara, a dostupne su i na GIGSTIX prodajnim mjestima, kao i online na www.gigstix.com. Nakon toga cijena ulaznice će biti 2.800, dok će na dan koncerta ulaznice stajati 3.000 dinara.

Koncert grupe Psihomodo Pop

Koncert zagrebačke grupe Psihomodo Pop bit će održan 9. lipnja u 21 sat u Domu kulture u Novom Sadu. U pitanju je jedan od najpopularnijih pank rock bendova bivše Jugoslavije (nastao je 1983.). Ulaznice su dostupne na GIGSTIX prodajnim mjestima, kao i online na www.gigstix.com.

»Lake fest« u Bačkoj Topoli

Bačka Topola će od 23. do 26. lipnja biti domaćin *Lake festa* koji se održava u okviru *Green Future Festivala*, koji se već deset godina održava u Adi. Nastupit će više od 40 izvođača na dvije bine, a među njima su i SARS, Tropiko bend, Gazda Paja, Yamina i Alea.

Tjedne karte, kupljene do 22. lipnja, će koštati 3.500 dinara, a na licu mjesta 4.000 dinara. Dnevne karte, od 18 do 20 sati staju 1.000 dinara, a od 20 do 6 sati ujutro – 1.500 dinara. Mladima ispod 14 godina je ulaz besplatan, ali samo uz pratnju roditelja. Karte je moguće kupiti na sljedećim lokacijama: Bačka Topola – Dom kulture, ured (radno vrijeme od ponedjeljka do petka 8-14); Senta – slastičarna *Almaši* (radno vrijeme od utorka do nedjelje 6-19) ili putem *Gigstixa*.

»Etnofest« na Paliću

Etnofest, festival koji okuplja umjetnike iz raznih krajeva svijeta, ove će godine biti održan od 24. do 26. lipnja na Velikoj terasi i Muzičkom paviljonu na Paliću. Uskoro će biti dostupno više informacija o ovom događaju.

PREPORUKA

Seine – Naizust

To je to, narode. Treći album grupe Seine je tu pred nama. Ja osobno obožavam **Ivana Ščapeca** i mislim kako je jedan od najboljih autora koje imamo u regiji, bez obzira o kom glazbenom žanru je riječ. I dalje čuvam i nosim majicu benda Vlasta Popić (u kom je Ivan svirao) i dalje s vremena na vrijeme preslušam njihov *Kvadrat* na vinilu. I dalje mislim kako je prvi album Seinea *Sno Sna* Ivanovo najbolje djelo, najbolje do sada barem, ali odmah ću reći da je *Naizust* opasno blizu. Možda je *Naizust* najbolji, ne znam. Zapravo, to nije toliko ni bitno. Ono što znam i što jest bitno je da je ovaj album stvarno bomba (u pozitivnom smislu). Moje oduševljenje ne jenjava ni dok pišem ovaj tekst, a bio sam oduševljen već nakon uvodne *Peripetije* tijekom prvog slušanja albuma. Nisam očekivao ovakav zaokret ka trip hopu, a još manje da Seine ovoliko dobro zvuči i u jednom potpuno novom žanru. Ocjena – čista desetka.

I. Benčik

Čudesne zvijeri: Dumbledoreove tajne

Čudesne zvijeri: Dumbledoreove tajne je novi, odličan film za sve ljubitelje svijeta čarobnjaka, redatelja **David Yatesa**, dok su scenarij napisali **J. K. Rowling** i **Steve Kloves**, prema Rowlinginoj originalnoj priči. U pitanju je nastavak filma *Čudesne zvijeri: Grindelwaldovi zločini* (2018.) koji su mnogi nestrpljivo očekivali, jer se u njemu konačno saznaju prošlost i tajne Albusa Dambledorea. U filmu je prikazano kako mračni čarobnjak Gellert Grindelwald želi preuzeti kontrolu nad čarobnjačkim svijetom. Kako ga Dumbledore ne može sam zaustaviti, pomaže mu Newt Scamander, koji predvodi ekipu čarobnjaka uz pomoć jednog »normalca«. U misiji se susreću stare i nove čudesne zvijeri. Zbog velikog rizika i opasnosti – Dambledore neće dugo ostati po strani. Film obuhvaća vrijeme mnogo prije dolaska Voldemorta i Harryja Pottera. Radnja filma prati i razvojni put simpatičnog i pomalo smotanog magizoologa Scamander.

Ostvarenje je dobilo pomiješane kritike, ali svakako da ga svi smatraju boljim od prethodnog. Glavne uloge tumače **Jude Law**, **Mads Mikkelsen**, **Eddie Redmayne**, **Katherine Waterston**, **Ezra Miller**, **Alison Sudol**, **Dan Fogler**, **Callum Turner** i **Jessica Williams**.

K. Ivković Ivandekić

Novo groblje

Milica Špadijer je mlada spisateljica i pjesnikinja iz Beograda, u kom je završila studij klasičnih znanosti na Filozofskom fakultetu. Osim pisanja, bavi se predavanjem i prevodjenjem. Studij grčkog i latinskog jezika značajno se odražava na njezino stvaralaštvo, budući da uspostavlja brojne veze s klasičnim književnim djelima. Upravo veoma temeljito obrazovanje i znanje ona spaja sa slikama iz svakodnevnice – pranje rublja, posao, susreti s ljudima, aktualna društvena događanja. Na ovaj način Špadijer se uspjela izdvojiti u generaciji koja mnogo piše, a nekada nema sasvim jasan izraz. Njena želja je da iskaže svoju proturječnost, a uspijeva kroz svoje iskustvo i život progovoriti o čitavoj generaciji i grupi ljudi, da postane glas i po kritičarima, prorok. U svojoj zbirci pjesama *Novo groblje* autorica veliku pažnju posvećuje motivu Uskrsa i odlaska na groblje, gdje se ona ne zaustavlja samo na toj slici, već je koristi kako bi prikazala svoja osjećanja i životnu perspektivu.

A. I. Darabašić

FOTO NATJEČAJ na temu MLADOST

15. obilježnica
KUŽIŠ?

U povodu 15. obljetnice od izlaska prvog broja časopisa za mlade *Kužiš?*, koja se obilježava 8. lipnja, *Kužiš?* raspisuje nagradni natječaj za najbolju fotografiju **mobitelom** na temu *Mladost*.

Na natječaju mogu sudjelovati mladi pripadnici hrvatske zajednice uzrasta **od 14 do 25 godina** s područja Republike Srbije. Na natječaj se šalje jedna fotografija. Fotografiju je potrebno poslati na mail: kuzis07@gmail.com.

Uz rad je potrebno poslati i podatke: ime i prezime, adresu, školu, odjel i godište.

Rok za slanje fotografija je **do 31. svibnja**, a proglašenje najboljih radova bit će u lipnju, nakon čega slijedi i svečano uručenje nagrada.

Radove će ocjenjivati tročlano stručno povjerenstvo, a najuspješnije očekuju lijepe nagrade.

Fotoaparati Fujii Instax Mini
70 Red • 20 foto papira

prva nagrada

JBL Bežične slušalice
Tune 570BT

druga nagrada

JBL Bežični zvučnik
GO 3 (4.2 W)

treća nagrada

• deset utješnih nagrada – knjige iz naklade NIU *Hrvatska riječ*